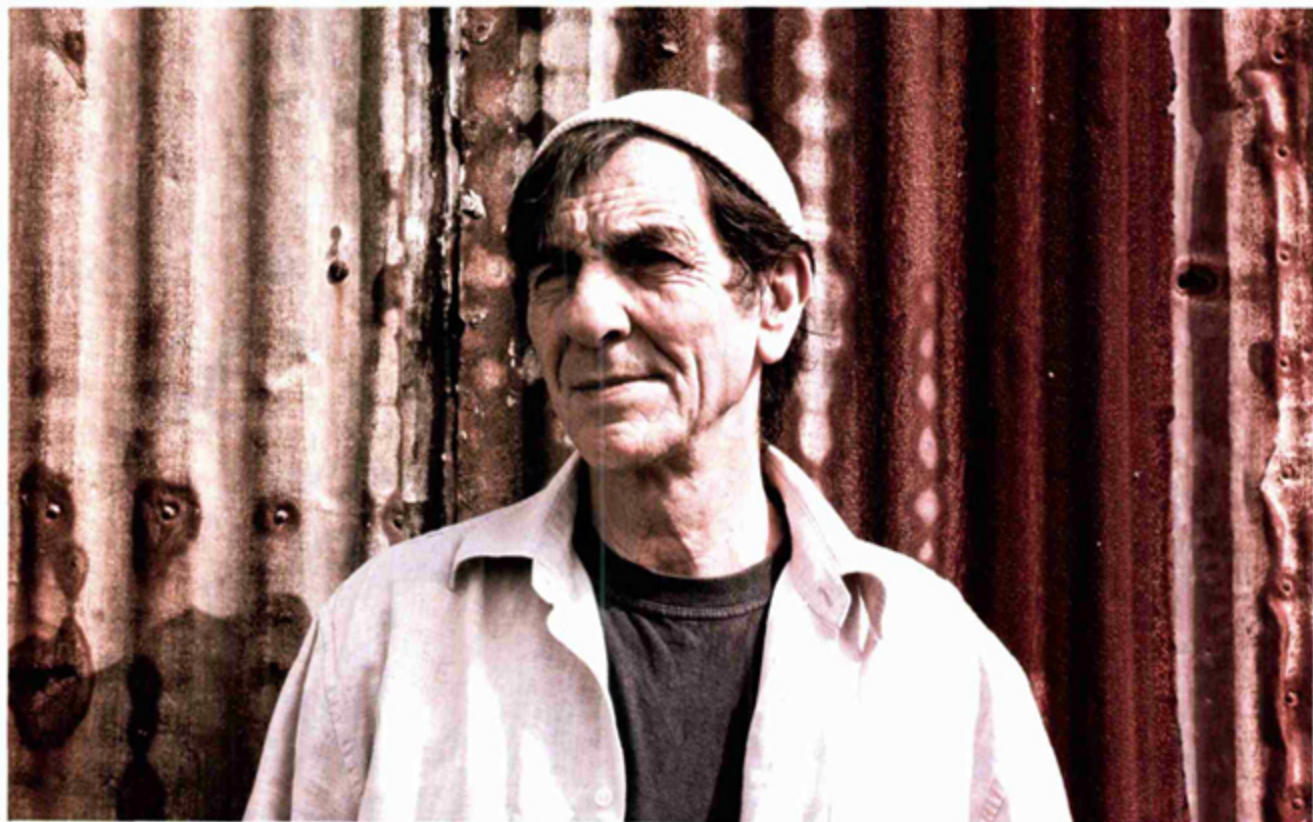

18.46x24.55	31	עמוד 30	אטמוספירה	04.10.2010	24389743-0
אלבום בסוד תפילת ערער של שלמה בר והברירה הטבעית - 28540					

צילומים: אריאל וין סטרטן

השקט שבשיר הוא הצעקה הגדולה ביותר

יותר מ־30 שנות יצירה

במהלך השנה החולפת חגגה הברירה הטבעית 30 שנה ל"אלי שורשים", אלבומה הראשון מ־1979, ששיריו כמו "ילדים זה שמחה", "אצלנו בכפר טודי רא", "דרור יקרא" ו"תפילה" הם עדיין עוגן ועמוד תווך בהופעות הלהקה. אלא שהלהקה (בגלגוליה השונים) קיימת כבר 33 שנה, זמן קצר אחרי שבר (67) הלחין את המוזיקה לשתי הצגות התיאטרון המצליחות דאו, "קריזה" בתיאטרון חיפה (מחזה מאת יהושע סובול) ו"מלך מרוקאי" בהבימה (מחזה מאת גבריאל בן שמחון).

כבר אז, בראשית הדרך, כמתוך השפעות ממזרח וממערב לפיוז'ן ישראלי ייחודי, הרבה לפני שבארץ ובעולם שמעו על מוזיקת עולם, המוזיקה של בר, זמר, מלחין, מתופף ומעבד מוזיקלי, לא ניסתה לשאת חן באוזני שומעיה, בעיקר לא באוזני קהל היעד כביכול, יוצאי המזרח, אף על פי ששילבה ניגונים אנדלוסיים וצפון אפריקאיים, השפעות מפ־רס ומהודו וגם מוטיבים חסידיים ומערביים. המוֹזיקה שלו היתה גבוהה, אליטיסטית ולפעמים גם

לא סתם היחס למוזיקה של שלמה בר, המייסד והמנהיג של להקת הברירה הטבעית, הוא חסר פשרות, נגוע כמעט באפס סובלנות, בדיוק ההפך ממשנתו החברתית. מוזיקה, מבחינתו, היא יצר אינטואיטיבי, לא יצירה שכלתנית, וממש כמו האבולוציה נועדה להיות חוליה בשרשרת בין העבר להווה, בין דור ההורים לדור הילדים. "מוזיקה היא זיכרון גנטי", מתפייט בר בנסיונו לדייק. "מה שמִי שך אותי בכל עבודתי, ככל שהעמקתי בה, זאת השפה העברית, שלטעמי היא הכלי הכי משוכלל בעולם. בגללה חזרתי בתשובה. עברית היא שפה תלת־מימדית, מה שאתה אומר זה מה שאתה רואה ומה שאתה כותב. יש בה אותיות זכריות ונקביות ואני מעובר בה. לשפות האירופיות אין ח' וע'. הן נובעות מהשפה ולחוצין. אצלנו זה בא מהבטן. וזה הטריגר שלי. ולכן אני בוחר טקסטים שראויים לשיר אותם. לא פזמונאות ריקה. שירים של מושי ריים, למרות העובדה שזה לא הכי פופולרי. בשפה שלא מדברים היום, אם כי יש היום חזרה למשוררי תור הזהב בספרד".

יותר מ־30 שנות יצירה, אחרי תריסר אלבומים (האחרון שבהם, "בסוד תפילת ערער", יצא השנה), עשרות שירי מופת ואלפי הופעות בישראל ובעולם, שלמה בר, המייסד והמנהיג של להקת הברירה הטבעית, עושה זאת שוב בדרכו הייחודית, בשירת בקשות מודרנית, בה בולט מרכיב תפילה חזק / עמוס אורן

18.41x25.42	32	עמוד 30	אטמוספירה	04.10.2010	24389744-1
אלבוט בסוד תפילת ערער של שלמה בר והבריירה הטבעית - 28540					

אטמוספירה תרבותית / מוזיקה / שלמה בר

סאונד וכיוון. כשעזב הודעתי לו שאני מחליף את השם אם הוא מפסיק לנגן, מסביר בר. "להיכנס ל'ברירה' לוקח שנים. זו תפיסה מוזיקלית איסימטי רית, שהמילה קובעת את הקצב, משעבדת את המור זיקה, ולא נוסחאות מוכרות בשוק. וכשאף אחד מחברי ההרכב המייסד - גם לא מיגל הרשטיין, יש ראל בורוכוב וצרויה להב - לא נשאר בו, לא היה טעם לדבוק בשם". אגב, מאז נוסד הרכב הברירה הטבעית עברו בו 18 נגנים, וכרגע חברים בו מנשה ששון (נגן סנטור), ניר סרוסי (כינור), אילן בן עמי (גיטרה), אילן אביב (באס) ויעל אופנבך (טבלה), בת זוגו ואם שלושת ילדיו של בר.

כיוון פנימי

בגיל 67 בר הוא אחד הזמרים המבוגרים הפעילים בזירת ההופעות, ועל הבמה הוא אחד האנרגטיים שבהם, גם כאן, כלי לתת דין וחשבון לגילו. "אני נכנס לטרנס. זו התכונה שלי, זו הייחודיות שלי", הוא כמו מתנצל. "כשאני עולה על במה אני לא יודע מה אני הולך לעשות, ואף פעם אני לא שר פעמיים באותה דרך. גם שיר שביצעתי אלפי פעמיים, כל פעם זה אחרת. לכן זה מרגש אותי. אני יודע שאם אני מתרגש ומזעזע, גם הקהל שלי יתרגש ויזדעזע. מוזיקה הוא דבר תהיכרתי שבא לסבר את ההכרה. אולם אין דרך לתפוס מבחינה שכלתנית קצבים איסימטריים. צריך לבוא לזה ללא מחשבה מוקדמת ולחשוב על זה אחר כך. לי יש כיוון פנימי שמוביל אותי".

בכל זאת, אתה כבר לא עול ימים, לא נער צעיר. "אני לא מרגיש חלש יותר. אני מרגיש חכם יותר. הלימוד הגדול ביותר הוא ללמוד את השקט שבתוך השיר. הוא הצעקה הכי גדולה. הקצב הוא חוק, מהות תרבותית שאני לא מוותר עליה. באוגוסט, למשל, היו לי 14 הופעות. אני משתדל לתת את כל מה שיש לי בכל הופעה. אני אדם טוטאלי".

ואכן, בר לא השתנה. אותו להט נערי, חיוני ומלא חיות, עוזו ואדרנלין, למראה מיקרופון וקהל. אותה עוצמה רגשית וחוויתית והתמכרות לקצב, להקשה, לצלילים, למילים ולשירה. הוא לא איבד גרם מההתלהבות להופיע, מהתשוקה לשיר. והופעה של הברירה הטבעית היא עדיין חגיגה גדולה של מוזיקה שוצפת ומאתגרת, ייחודית ובת עיכול. רחוקה כרחוק המזרח הסתמי, המצויץ והשטות, מהמזרח האמיתי, הנכון והשורשי, הטקסטואלי והמוזיקלי, שבר הוא נציג נאמן שלו, שליח קודש.

כוחו של בר הוא גם בצניעותו. כיום אין לו תלוי נות על קשיים וגם לא מחשבות על החמצות. "אני שמח בחלקי. מודה לאל שהספקתי מה שהספקתי. אין לי שום תסכול על התחלה מאוחרת או על אלבום שלא הקלטתי. אף פעם לא ראיתי את העיסוק במוזיקה כקריירה אלא כאורח חיים. אף פעם לא הלכתי לדברים בידוריים לשמם, כי בידור זה פיזור. זה אורח החיים שלי. אוהב לעשות. וכל עוד אהיה בריא ויהיה לי כוח אמשיך לעשות".

מתנשאת לטעמם. "יוצאי המזרח בישראל, אפשר להודות כעת בפה מלא, היו במשבר ענקי", מסביר בר. "כששרתי למזרחיים הם לא רצו להיזכר שהם מזרחיים. זה הביך אותם. לאשכנזים היו כלים לק' לוט ולהבין אותי. אבל גם לקחתי חלק במרד של התפיסה המערבית במוזיקה. לא הייתי כל כך נחמד. אמרו לי: 'תהיה נחמד, אל תעשה בעיות'. אבל אני לא יכול. מוזיקה היא הכלי שלי ובאמצעותה אני רוצה לשרת את העם, האדמה והתקופה שלי. קיב' לתי מתנה וזו דרכי להחזיר".

תפילה ביקורתית, מחאתית

לאורך יותר מ-30 שנות יצירה, אחרי תריסר אלבומים (האחרון שבהם, "בסוד תפילת ערער", יצא השנה) עשרות שירי מופת ואלפי הופעות בישראל ובעולם, בר עושה זאת בדרכו הייחודית, בשירת בקשות מודרנית, שמרכיב התפילה חזק ובלוט בה. הסגנון של בר לא דווקא דתי, יותר ביקורתי ומחאתי, מהדמוגרפיה ב"ילדים זה שמחה" והקיפוח ב"ריצתו של העולה דנינו" ("מתוך כלים שבורים", 1985), דרך הכמיהה ב"שיר לשלום" הפוליטי ("פעמי מות שחורות", 1993) ועד קריאת התיגר החינוכית רפואית ב"דיטה" באלבומו האחרון.

בראשית העשור, לאחר פרישתו של סמסון קהמקר, נגן הכינור המיתולוגי של הלהקה, השתנה שמה, ושלושת אלבומיה האחרונים (גם האוסף הכי פול "מים נאמנים", 2003 ו"עננים נמוכים", 2006) הופיעו בשם "שלמה בר והברירה הטבעית". "כל עוד סמסון היה חי (קהמקר נפטר ב-2007 - ע.א.) זו היתה הברירה הטבעית. הוא היה חלק מהותי ממנה. נתן

ברירה עולמית

שלמה בר ולהקתו יקיימו שתי הופעות בחו"ל: 6.11.2010 בפסטיבל המוזיקה בבודפשט, הונגריה; 14.11.2010 יעלה המופע "דוד ושלמה" עם דוד ד'אור, במונטריאול, קנדה